

Tjaart van der Walt: *slaaf van Christus* – δοῦλος Χριστοῦ

E.J. Smit & Fika J. van Rensburg
Eenheid vir Reformatoriese Teologie
Potchefstroomkampus
Noordwes-Universiteit
POTCHEFSTROOM
E-pos: rassie@belanet.co.za
fika.jansevanrensburg@nwu.ac.za

Abstract

Tjaart van der Walt: *slave of Christ* – δοῦλος Χριστοῦ

Tjaart van der Walt has carried an array of titles: from Boy, to Young Man, to Mister, to Reverend, to Doctorandus, to Doctor, to Professor, to Rector, to Vice-Chancellor, to CEO, to Ambassador! But the one title he gladly accepts, is “slave of Christ” – or in the Greek he loves so much: δοῦλος Χριστοῦ (doulos Christou)!

This has become typical of him and his life: a slave taking his instructions from Jesus Christ as his Owner, his Κύριος (Kurios), being willing to – in each situation and in relationship with any person or organisation – put on his slave clothing, roll up his sleeves, and serve!

In this narrative of the life of Tjaart van der Walt we do not want to share lists of successes and failures, but rather we survey the serving life of this “slave of Christ”, as if from an Archimedes vantage point. The present, November 2011, is this Archimedes vantage point.

Opsomming

Tjaart van der Walt: *slaaf van Christus* – δοῦλος Χριστοῦ

Tjaart van der Walt het in sy lewe baie titels gedra: van Boetman, tot Jongman, tot Meneer, tot Dominee, tot Doctorandus, tot Doktor, tot Professor, tot Rektor, tot Visekansellier, tot Hoof Uitvoerende Beampte, tot Ambassadeur! Maar die één titel wat hy met graagte dra, is “slaaf van Christus” – of in sy geliefde Grieks: δοῦλος Χριστοῦ (doulos Christou)!

Dit is wat sy lewe kenmerk: 'n slaaf wat onder opdrag van die Here Jesus Christus as sy Eienaar, sy Κύριος (Kurios), bereid is om in elke situasie en in verhouding met watter mens of organisasie ook al, die slaafklere aan te trek, die moue op te rol, en te dién!

In hierdie narratief van die lewe van Tjaart van der Walt wil ons nie lysies maak van prestasies en mislukkings, van hoogte- en laagtepunte nie, maar eerder die dienpad van hierdie "slaaf van Christus" in oënskou neem, asof van 'n archimedespunt af. Die hede, November 2011, is hierdie archimedespunt.

1. Inleiding

Wanneer 'n waterstroom in 'n stroomversnelling beland, is die moontlikheid daar dat dit in die krag van die stroomversnelling maklik 'n aweregse koers kan inslaan, of bloot só vervlak en uitsprei dat dit rigtingloos na alle kante toe voortstu. Die teenoorgestelde gebeur egter wanneer rigtinggewende aanwysers die stroom sy goeie koers laat behou en keer dat die water doelloos vervloei.

Dit is ook wat in die lewe van 'n gemeenskap, 'n kerk, 'n volk en selfs 'n land gebeur. In 'n stroomversnellingstyd het die Here, die Koning van die heelal, Tjaart van der Walt aan Suid-Afrikaanse gemeenskappe gegee om te dien. Hy kon die stroom van emosies, vrese, óórentoesiasme en geloofsvertwyfeling besweer en rigting gee. Hy kon dit in goeie bane lei – op verskillende maniere en met verskillende intensiteit na die eis van omstandighede – telkens weer soekend na die mandaat van sy Eienaar, Jesus Christus.

Tjaart van der Walt se dienpad het sy sigbare beginpunt in Polokwane, voorheen bekend as Pietersburg.

2. Voorbereiding

As voorbereiding van hierdie leiersrol het die Here aan Tjaart se ouers, die Van der Walt-egpaar van Pietersburg, in 1934 'n begaafde seun gegee. In 1950, terwyl sy pa skoolhoof van die Helpmekaar Hoër Seunskool was, slaag hy die matriekeksamen met onderskeidings in al sewe vakke.

2.1 Akademiese loopbaan

In sy studieloopbaan het dit 'n refrein geword: met onderskeiding! Van die *Baccalaureus Artium* tot met die voltooiing van die doktorsgraad in Teologie. Wanneer dit nie *cum laude* was nie, was dit *summa cum laude*. Die eerste grade behaal hy aan die destydse PU vir

CHO, naamlik B.A., B.A.-honneurs en die destydse vierjarige na-graadse Th.B. Hy behaal ook die B.A.-honneurs in Klassieke Tale aan die Universiteit van die Witwatersrand.

Reeds gedurende sy studentejare het hy sy leierskapsvermoëns op verskillende vlakke beproef en suksesvol beoefen. As voorsitter van die Studenteraad vir twee termyne, in 1956 en 1957, het hy die roerings van verandering en aanpassing aan nuwe eise gemeet en die SR en georganiseerde studentelewe deur 'n omvattende verslag oor vernuwing in die gehalte van studentebestuur gestuur. Hy het die studentebestuur tot 'n vlak van selfstandigheid verhef, sodat die groeiende volwassenheid van hierdie studenteliggaam meer en meer deur die Universiteitsbestuur erken is. So het dit ook gebeur met elke saak wat hy aangepak het: altyd hoër en dieper.

2.2 Babie, sy jeugliefde

Aan die einde van 1958 is hy getroud met sy studentemaat Babie Snyman, steeds komplementêrend en ondersteunend aan sy sy. Tjaart verwys gereeld na sy vrou Babie as sy "jeugliefde". Babie het hom in al sy verskillende betrekings ondersteun en bygestaan en in baie opsigte sterk gemaak. Só vervul sy met grasia en styl haar rol en taak as pastoriemoeder in Krugersdorp, as gasvrou by die Universiteit, en as ma van hulle kinders. Saam het hulle getreur oor die dood van twee van hulle kinders, en saam beleef hulle uiteindelik die gemis nadat hulle enigste dogter en haar gesin na Australië emigreer.

Babie se ondersteuning aan haar bekende en hoëprofiel eggenoot is nie sentimenteel, oordadig onderdanig of selfgesentreerd nie. Sy behou haar selfstandigheid, maar tog laat sy altyd blyk hoe sy haar man steun in sy doen en late. Sy versorg hom ook met goeie smaak en styl. "Meer werd as korale" is 'n beskrywing wat in die besonder op Babie van toepassing is. Altyd goed versorgd, stylvol in haar voorkoms, karaktervol in haar optrede en omgang met ander is deel van die beskrywing van haar adel. Saam met hom het sy diensbaar aan die koms van die "nabye koninkryk" en aan die Koning van hierdie Ryk gebly.

2.3 Nederland toe

Na die voltooiing van sy studie te Potchefstroom is hy na Nederland om sy studie af te rond met die studie vir die doktorsgraad onder die wêreldbekende prof. Herman Ridderbos, aan die Johannes Calvyn Akademie in Kampen. Sy proefskrif dra die titel "Die koninkryk van

God – naby!”, ’n insiggewende, rigtinggewende en akademies-afgeronde werk. Sy studietyd in Nederland was nie bloot die voltooiing van ’n studieloopbaan nie; dit was ook ’n tyd van besinning en verdieping, van akademiese diepgang, van akademiese omgang met die denke van wêreldteoloë – ’n tyd van toetsing van insigte en slyping van wetenskaplike argumente.

Die studie in Nederland was egter nie nét ’n tyd van kalm waters nie. As Suid-Afrikaner in Nederland kon hy nie afsydig staan teenoor die Sharpeville-opstande van die vroeë sestigerjare nie. Dit was ook ’n tyd van besondere persoonlike beproewing vir hom en Babie met die dood van hulle baba in die vreemde. Hierdie gebeure het ’n verdere verdieping en groei in die emosionele staal van hulle verhouding en karakter bewerk.

Sy doktorsgraad behaal hy in 1962 waarna die egpaar na Suid-Afrika terugkeer.

3. Kerklike betrokkenheid

Alreeds in 1962 aanvaar hy ’n beroep na die Gereformeerde Kerk Krugersdorp. Deur gereelde prediking en die besoek aan lidmate, was dit ’n tyd van verdere verdieping waartydens hy rigtinggewend op die lewens van mense kon inwerk.

3.1 Teologiese professor, en Rektor van die TSP

Die slyping van gedagtes en die duidelike formulering van standpunte het tot sy beroeping gelei as professor in Nuwe-Testamentiese vakke aan die Teologiese Skool van die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (GKSA) en aan die Fakulteit Teologie van die PU vir CHO. Kort ná sy bevestiging as professor in 1969 is hy vir die termyn van 1971-1973 as Rektor van die Teologiese Skool aangewys. Reeds in hierdie tyd het vertroebeling en onderstromings in die GKSA die kalmer waters van die akademie begin roer. Hy het egter duidelik gewys dat hy in staat is om dit te bestuur.

3.2 Bybelvertaler

In 1970 begin sy samewerking aan die nuwe vertaling van die Bybel, ’n projek van die Bybelgenootskap van Suid-Afrika om die Bybel in die destydse Afrikaans te vertaal met gebruikmaking van die jongste resultate van bybelkundige en vertaalkundige navorsing. Dit was ’n poging om die Bybel vir die gewone leser in meer verstaanbare taal te vertaal. Hierdie projek is dertien jaar later met die 1983-Afrikaanse Bybelvertaling voltooi.

Tjaart tipeer self sy betrokkenheid by die Bybelvertaling as 'n hoogtepunt in sy loopbaan. Met sy besondere beheersing van die taal was hy by uitnemendheid vir hierdie taak geskik. Die wonder van taal met sy vele uitdrukkingsmoontlikhede en betekenisnuanserings is steeds vir hom na aan die hart. Min mense kan só direk die regte woord kry, en met só min woorde 'n saak klinkklaar formuleer of verduidelik soos hy.

In 1973 word hy op die eindredaksie vir hierdie Bybelvertaling benoem. Hy het daaraan meegewerk dat die vertaling van die Nuwe Testament vir praktiese doeleindes afgehandel was toe hy aan die begin van 1976 uit die eindredaksie getree het. In sy nuwe werkring as Rektor en Visekansellier van die PU vir CHO het sy liefde vir die taal en die boodskap van die Bybel egter nooit uit sy gesigkring en gesprekke verdwyn nie.

3.3 Internasionale kerklike rolspeler

Tjaart het in hierdie tydperk ook internasionaal op die voorgrond getree. In 1972 woon hy saam met ander afgevaardigdes van die GKSA die Gereformeerde Ekumeniese Sinode (GES) in Sydney, Australië by. Daarna is hy 'n verdere drie keer 'n GES-afgevaardigde: 1976 in Kaapstad, 1980 in Nimes (Frankryk), en 1984 in die VSA. In 1974 is hy ook as spesiale verteenwoordiger van die GKSA by die Sinode van die Gereformeerde Kerk in Nederland aangewys. Dit is opmerklik hoedat die kerklike vergaderings hom vertrou het om as spreekbuis op te tree. Hy het ook dikwels aan radio- en TV-gesprekke deelgeneem, en was vir 'n geruime tyd by die populêre radioprogram "Wat sê die Bybel" betrokke.

4. Rektor van die PU vir CHO

Tjaart van der Walt is in 1977 deur die Raad van die PU vir CHO op aanbeveling van die Senaat as Rektor en Visekansellier van die Universiteit benoem. Hy beklee die amp vanaf 1 Mei 1977 vir 'n termyn van 10 jaar tot einde April 1987. Hy word daarna vir 'n verdere termyn benoem, maar tree egter op 31 Desember 1988 uit die diens van die Universiteit.

4.1 Innoverende bestuur

Die laat sewentiger- en tagtigerjare het besondere eise aan die bestuur van die Universiteit gestel. Reeds gedurende die rektorstermyn van sy voorganger, prof. Hennie Bingle, was die druk op alle universiteite groot om nie net gehalte diens te lewer nie, maar ook

om kwalifikasieprogramme vir die ontwikkeling van die land relevant te maak. Die bestaan van die Universiteit as sentrum van uitnemendheid is sterk benadruk. Met 'n steeds toenemende gebrek aan befondsing moes die Universiteit slimmer en met meer inspanning bestuur word. Tjaart het die insig gehad om deur sy bestuur die Universiteit tot sy reg te laat kom. Vir hom was dit baie belangrik dat die PU vir CHO nie mag agterbly nie. Aanpassings, nuwe dinamiek en perspektiewe was vir die PU vir CHO nodig, en Tjaart was die regte persoon op die regte tyd daarvoor. Spoedig was daar nuwe spoed en rigting in die Universiteitsbestuur.

Ook in die kring van ons land se universiteitshoofde het hy spoedig vir hom 'n vaste plek verwerf. Hy speel 'n leidende rol in die onderhandelings met die destydse Hoër Onderwysafdeling van die Departement van Nasionale Opvoeding. Die nuwe eise het al dringender geword met die implementering van die sogenaamde SANSO-stelsel van subsidiëring. Daarmee saam het die druk vir die ontwikkeling van die Universiteit as sentrum van uitnemendheid ook al hoe groter geword. Tjaart het van buitekonsultante begin gebruikmaak om die administratiewe en bestuurspersoneel op te lei sodat hulle optimaal binne die nuwe bestuursmodel kon funksioneer. Hy het nie net vir die dekane en senior personeel kursusse gereël nie, maar terselfdertyd ook die senior personeel gereeld op die universiteitsplaas, Nooitgedacht, byeengeroep vir die opstelling van 'n langtermynontwikkelingsplan vir die Universiteit.

4.2 Koersaanduiding in die studentelewe

Tegelykertyd het hy núút oor die studentelewe wat hom na aan die hart gelê het, gedink. Hy het 'n ondersoek na die studentedienste, die studentelewe en universiteitsport geloods, en het die relevante strukture om alles meer funksioneel te maak, versterk. Omdat hy self jonk van gees was, het hy hom sterk tot die behoeftes van die studente en hulle beleving van hulle studentwees aangetrokke gevoel. Hy het begin om studenteleiers 'n behoorlike opleidingsprogram te laat deurloop voordat hulle in leiersposisies moes funksioneer. Daardeur is die studentelewe tot groter verantwoordelikheid aangespoor.

4.3 Dreigende politieke verdeeldheid

Veral die tagtigerjare het politieke verdeeldheid in die landsowel as onder die ondersteuners van die Universiteit gebring. Daar was 'n behoefte aan beginselvaste leiding om, te midde van die verskille in politiek en samelewingsverbande, die hoofsaake te beklemtoon, so-

dat mense wat dieselfde beginselgrondslag het, nie uitmekaar geskeur word nie. Tjaart was in sy element, en hy kon daarin slaag om mense oor politieke grense heen saam te snoer.

4.4 Beperkte finansiële hulpbronne

Behalwe vir politieke verskille was dit ook 'n tyd van landsweye droogte, resessie en buitelandse isolasie. Tjaart se versierendheid en deursettingsvermoë het medebepaal dat die Universiteit juis in hierdie omstandighede vasstaan en beginselvaste leiding gee. Hy kon ook daarin slaag om die beperkte middels van die Universiteit tot voordeel van volgehoue groei en ontwikkeling te kanaliseer. Op grond van sy merkwaardige beplanningsperspektiewe het die Raad van die Universiteit besluit om die Fakulteit Ingenieurswese in 1981 en die Fakulteit Farmasie in 1983 in te stel. Hierdie twee fakulteite het aan professionele rigtings waaraan daar in hierdie tyd 'n groot behoefte was, 'n akademiese tuiste gebied. Die PU vir CHO het hiermee vir hom 'n nis in die Suid Afrikaanse samelewing uitgekerf waardeur sy aandeel in die uitbouing van die samelewing grootliks uitgebrei het.

4.5 Die PUK onvoorwaardelik Christelik

Vir Tjaart het die versterking van die beginselgrondslag van die Universiteit groot gewig gedra. Onder sy leiding het die uitbouing van die beginselgrondslag finaal weggedoen met die idee van 'n fundamentalistiese hantering van Bybeltekste om wetenskaplike teorieë daarmee te probeer bou. Die streng wetenskaplike dissipline moes eerder gedra word deur 'n vaste geloof in God, Wie se koninkryk besig is om te kom. Hierdie denkriktigting het hy onder woorde gebring met sy bekende spreuk dat die PUK "onvoorwaardelik Christelik" is, en tegelykertyd daarom juis ook die hoogste akademiese uitnemendheid nastreef. Só moes die PU vir CHO wees: 'n Universiteit met 'n besondere karakter wat nie stagneer nie, maar voortdurend vorentoe gaan en uiteindelik op die voorpunt leiding gee. Vanuit hierdie perspektief moet die Universiteit dus ook in die gemeenskap en in die politiek leiding gee.

4.6 Geen politieke handperd nie

Hy het egter geweier om persoonlik aan 'n politieke leiband te loop, en het ook nie toegelaat dat die Universiteit daartoe misbruik word nie – al was daar dikwels baie politieke druk op hom. Mense wat na aan hom geleef het, sal kan getuig hoe hy op die mees gemaklike manier met die hoogste politieke figure van die land omgegaan het,

maar steeds op so 'n vlak dat hy op sy unieke, skerpsinnige manier kon sê watter gebreke daar in die politieke arena was, en watter (denk)rigtings op die afgrond afstuur. Dit kon hy doen sonder om vertrouwe te verloor. Trouens, veral leiersfigure het na hom, as iemand met 'n teologiese en kerklike agtergrond, opgesien om innovasies en nuwe denkrigtings te toets en te beoordeel.

Bogenoemde kon hy met gesag en kenmerkende beskeidenheid doen, juis omdat hy buite die politiek gestaan het en sonder vrees sy eerlike beginselstandpunt na vore kon bring. Dit blyk byvoorbeeld uit sy deelname aan rubrieke in die pers teen die einde van die tagtigerjare en die begin-negentigerjare, waarin hy doelgerig en sonder omhaal die noodsaaklikheid van 'n koersverandering in denke en optrede aangedui het. Sy styl in hierdie artikels het duidelik laat blyk dat hy hom met die Afrikanergemeenskap identifiseer: hy skryf uitluitlik in Afrikaans en hy praat duidelik van die koers wat “ons” moet inslaan. Hierdeur het hy ook die tweede been van sy dubbelpoolspreek uitgeleef: “onvoorwaardelik Christelik, onbeskaamd Afrikaans”!

Sy vermoë om fyn te analiseer is ook in regeringskringe raakgesien. Hy is in 1984 as eenman-ondersoekkommissie aangewys om die oorsake van die onluste rondom swart onderwys in die Vaaldriehoek te ondersoek, en sy verslag het tot hervormings in die onderwysesektor gelei.

4.7 Toelating van eerste swart studente aan die PUK

In 1973 reeds het die PU vir CHO besluit om swart studente op na-graadse vlak toe te laat. In 1983 het Tjaart effektiewe leierskap aan die dag gelê toe hy die Senaat van die Universiteit begelei het in die besluit om swart studente ook op voorgraadse vlak toe te laat. Hierdeur is die Universiteit uiteindelik vir alle rasse op alle vlakke oopgestel. 'n Rekord marathonvergadering van die Senaat het gevolg toe hy die Senaat 'n paar jaar later behendig begelei het om ook koshuisinwoning vir swart studente moontlik te maak.

Aan die begin van die tweede dekade van die 21e eeu kan die vermelding van sulke besluite na onbenullige kleinlikhede lyk. In die sewentiger- en tagtigerjare van die twintigste eeu was dit egter epogmakende besluite wat nie sonder groot kontroversie en opskudding geneem is nie. Daar was fluisterveldtogte daarteen, selfs petisies in Afrikaanse en kerklike kringe om die Universiteit en veral sy Rektor in diskrediet te bring; etikette soos “opperste kommunist” is hom selfs omgehang.

Hierdie besluite was egter koersbepalend vir die gang van die bestaan van die Universiteit. Tjaart van der Walt kon hierin die leiding neem, omdat hy 'n suiwer aanvoeling gehad het vir administratiewe noodwendighede en vir die nuanses in die gemoed van die ondersteunerskorps met betrekking tot die politieke sensitiwiteite van daardie tyd. Nooit het hy egter gehuiwer om standpunt in te neem nie. Trouens, by die redevoering tydens die gradeplegtigheid van September 1983 sê hy:

Laat ons in elk geval nie alte bang wees vir omstredenheid nie ... Die geskiedenis van ons Universiteit is as 't ware een en al omstredenheid. Net, laat ons sover as wat dit in ons vermoë is, toesien dat ons oor die regte sake omstrede is en op die regte wyse.

Met inagneming van die reperkussies wat hierdie beginselbesluite tot gevolg gehad het, rapporteer die Rektor in 1984 aan die Raad:

'n Mens kan immers nie verwag dat jou roepingsvervulling altyd die applous van al die omstanders sal ontlok nie ... Daarom ook dat ons Universiteit hierdie saak, biddend om wysheid uit die Hoogte, met durf en met deernis sal moet hanteer.

4.8 Semesterstelsel ingevoer

Vroeg al in sy termyn as rektor is die jaarmodules vir die semesterstelsel verruil – ook nie sonder stamp of stoot nie! Hierdie omskakeling het geïmpliseer dat jaarmodules in semestermodules herontwerp is, wat 'n afronding deur semestereksamens ingehou het. In hierdie tyd is ook die vestiging van die Vaaldriehoekskampus as 'n integrale deel van die Universiteit afgehandel en 'n bepaalde faset van universiteitsbestuur is sodoende effektief gedelegeer.

4.9 Eie inkomstebronne vir die Universiteit

Fondsinsameling het in hierdie tyd al hoe belangriker geword. Die subsidie van die regering het vir alle universiteite 'n belemmering in hulle normale aktiwiteite ingehou en dit het vir alle universiteite noodsaaklik geword om groot fondsinsamelingsprojekte van stapel te stuur.

Vir die PUK het dit te meer dringend geword omdat hy as kleiner universiteit en met 'n beperkte aantal fakulteite nie so ruim in die subsidie van die regering kon deel nie. Die enigste ander bronne om fondse te bekom, was 'n verhoging van die klasgelde, wat geen universiteit graag doen nie, en fondsinsameling vanuit die openbare sektor en die publiek.

Die span by die Universiteit wat hiermee gemoeid was, en wat in 'n geherstrukturerde *Departement van Openbare Betrekkinge* saamgesnoer is, het onder aansporing van en met die ondersteuning van Tjaart groot sukses behaal met die projek wat bekend gestel is as "Aksie PUK-miljoen". Simpatiekgesinde besighede en firmas is hierby betrek. Die aksie is egter veral na die oudstudente van die Universiteit uitgebrei. Hierdeur het die Bond van Oud-Pukke ontstaan, wat naas die nouer binding van die alumni in die Konvokasie 'n belangrike plek beklee in die bevordering van die idee dat die PUK se voortbestaan vir die land van belang is. Ter uitbouing hiervan het Tjaart hom daaraan toegewy om gehore oor die hele land tot deelname te motiveer. Met sy besondere gawe van woordvoering, sy humor en gevatte segswyse kon hy die gehore geesdriftig meevoer. Dit is geen wonder nie dat die doelwitte van hierdie insamelingsprogram telkens weer oortref is.

4.10 Ongekende groei

Tjaart van der Walt se termyn as Rektor was 'n periode van ongekende groei in studentetalle. Saam met die groei in getalle het die verantwoordelikhede wat daarmee verband hou, egter ook toegeneem. Die groei self was in 'n groot mate gestimuleer deur die spontane kontak wat die Rektor met die aankomende studente en hulle ouers gehad het. Die program tydens die ontvangs van die eerstejaarstudente met hulle ouers in die amfiteater, het altyd groot belangstelling uitgelok. Saam met die groei in studentetalle het die voorsiening van woonplek in koshuise en daarmee saam die stimulering van 'n gesonde studentelewe altyd hierdie Rektor se aandag geniet.

4.11 Die PUK as karakteruniversiteit

'n Belangrike rede vir die groei in studentetalle was ook die plek wat die PUK ingeneem het in die ry van universiteite in die land. Deur die inspirerende optrede van Tjaart van der Walt is baie studente van buite die normale voedingsarea rondom Potchefstroom na die PUK toe getrek. Nog altyd het veral lidmate van die GKSA, maar ook ander, graag na die PUK toe gekom as gevolg van die openlike karakterverklaring van die PUK. In hierdie tydperk was dit soveel te meer die geval. Dit was goed bekend dat baie studente van oor die hele land by twee of drie universiteite verbygegaan het om aan die PUK te kom studeer. Al sou dit net wees dat hierdie tendens voortgesit is tydens Tjaart van der Walt se termyn, is dit al vermeldenswaardig. Hierdie tendens het egter in sy termyn verhoog

– veral deur sy uitgesproke verklaring en optrede om die PUK as 'n Christelike en 'n Afrikaanse instelling te vestig.

4.12 Internasionalisering

Ook internasionaal het hy doelbewus kontakte opgebou en geleenthede wat aan hom gebied is met entoesiasme opgevolg. In die sewentiger- en tagtigerjare was Suid-Afrika sterk in die spervuur weens boikotte op allerlei terreine, ook op akademiese gebied. In 1978 het hy die VSA en Brittanje as gas van hierdie regeringsbesoek. Gedurende hierdie tyd het hy ook aan universiteite in Asië en die Verre Ooste besoeke gebring, en bande daar gesmee wat vir 'n lang tyd sou aanhou om vrugte af te werp. Hy het ook Taiwan in 1984 op uitnodiging van die Taiwaneese Departement van Opvoeding besoek.

In al hierdie besoeke het hy intensiewe gesprekke gevoer oor Suid-Afrika, oor die onderwyssituasie hier, oor die PU vir CHO. Soms was dit informatiewe gesprekke, ander kere weer strydlike gesprekke met veral Nederlandse kollegas. Vir 'n gesprek waar argument teenoor argument gestel word, het Tjaart nie teruggekrik nie. Hierdie gesprekke is egter altyd op 'n waardige en stylvolle manier volgehou, sodat ten minste wedersydse begrip telkens die eindresultaat was.

Binnelands het Tjaart veral in die Afrikaanse gemeenskap en in universitêre kringe hoë aansien geniet. Hy was lid van die Raad van verskeie universiteite, waaronder Vista Universiteit. Hy was ook Kansellier van die Universiteit van Bophuthatswana, lid van die Raad van Sankorp, alternatiewe lid van Perskor, lid van die Suid-Afrika Stigting en Voorsitter van die FAK.

5. Betrokkenheid in die gemeenskap: sake en bestuur

Reeds in 1981 was Tjaart van der Walt as lid van die Raad van Sanlam aangestel. As gevolg van sy besondere kontak met Sanlam is hy mettertyd as Uitvoerende Adjunkvoorsitter van Sanlam en sy filiale benoem.

5.1 Voorsitter van Sanlam

Ná die onverwagse tragiese dood van dr. Fred du Plessis, wat toe Voorsitter van Sanlam was, is Tjaart in 1989 in sy plek as Voorsitter aangewys. Hy het die pos egter nie lank bekleed nie.

5.2 Uitvoerende president van die RGN

Die pos as uitvoerende president van die Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing (RGN) het vakant geraak, en Tjaart het hom hiervoor beskikbaar gestel. Krimpemde befondsing deur die staat het al die semi-staatsinstellings in hierdie tyd gedwing om meer selfonderhoudend te raak deur hulle dienste te bemark. Die RGN het sy eie uitdagings gehad. Die administratiewe las was groot en die navorsing ter wille van fondsinsameling het groot eise gestel.

5.3 Ambassadeur in Bophuthatswana

Na ongeveer drie jaar by die RGN is hy in 1992 as Ambassadeur in Bophuthatswana aangestel. Hier kon hy sy roeping op 'n unieke manier uitleef deur in onstuimige tye die verhouding van hierdie "tuisland" met Suid-Afrika te fasiliteer. Hy was die laaste Ambassadeur in hierdie tuisland, juis in 'n tyd toe aardskuddende veranderinge in die Suid-Afrikaanse politiek plaasgevind het. In praktyk was hy ook nog mede-administrateur van hierdie gebied. Ná die bewindsverandering in 1994 het hy op versoek van die premier van die nuwe Noordwes-provinsie tot in 1995 as voltydse adviseur vir die premier aangebly.

6. Voltooiing van die sirkel: weer predikant

In 1996 het hy op sy sluimerende predikantsroeping gereageer. Dit was ten minste waarvoor hy hom van die begin af voorberei het, en dit sou na al die jare van allerlei insette in ander kringe, 'n gepaste afsluiting was van 'n beroepslewe van roeping en diens.

6.1 Beroepbaarstelling

Hy het hom tot die GKSA se Wes-Transvaal Streeksinode gewend met die versoek om weer tot die bediening as predikant toegelaat te word. Nadat hy vir soveel jare predikant en professor in Teologie was, moes die Streeksinode homself vergewis of hy nie in die tussentyd afwykende standpunte ingeneem het nie en of hy steeds oor die nodige gawes beskik om met seën as predikant te arbei. Nadat hy volledig geëksamineer is en dit meer as duidelik geword het dat hy aan die Gereformeerde leer getrou gebly het, is hy beroepbaar gestel. Daar was eintlik 'n groot stuk ironie op die sinodesitting, want hy was die eertydse leermeester van die meeste van die lede van die vergadering!

6.2 Predikant van die Gereformeerde Kerk Wapadrant

Die Gereformeerde Kerk Wapadrant het Tjaart terstond beroep vir 'n besondere taak in die gemeente, en hy het sonder huiwering die beroep opgevolg. Die gemeente het hom getaak om met die Evangelie na buite uit te reik. Hiervoor het die gemeente samesprekings gehad met die Bestuur van Mukhanyo Theological College, met wie die gemeente reeds lankal 'n werks- en ondersteuningsverhouding gehad het.

6.3 Dosent by Mukhanyo Theological College

Die uiteinde was dat Tjaart as dosent by Mukhanyo begin diens doen het. Om by Mukhanyo klas te gee, was vir hom 'n vreugde, al het die administratiewe sy van die klasgee hom soms gefrustreer. Met sy raak segswyses kon hy, soos altyd, die studente steeds aan sy lippe laat hang en die klasgee het hom verder geïnspireer om sy boek, *Die Messias het gekom*, te voltooi. Die doseerposisie by Mukhanyo was 'n deeltydse werk, en dus kon hy terselfdertyd predikantswerk in Wapadrant doen.

6.4 Gemeentelike bediening

In die gemeente het hy as opdrag 'n aantal wyke ontvang om te bedien, en hy moes ook kategeseklasse waarneem en eredienste lei. Daar was drie leraars in die gemeente, en een derde van die eredienste was sy verantwoordelikheid. Die Gereformeerde Kerk Wapadrant is 'n dinamiese gemeente wat op 'n besondere manier ook op die bediening van die jeug toegespits is. In so 'n gemeente vind daar gewoonlik vernuwing plaas, en Tjaart was nêrens anders as aan die voorpunt hiervan nie. Onder sy motivering het die gemeente begin om die "Amen" aan die einde van die erediens te sing, waarmee die gemeente wys dat sy die betekenis van die liturgiese handeling begryp en sinvol toepas.

6.5 Emeritaat as predikant

In 2002 het Tjaart as predikant geëmeriteer. Hy was nagenoeg sewe jaar in Wapadrant – 40 jaar nadat hy in 1962 in die bediening getree het in die Gereformeerde Kerk Krugersdorp. Sy gesondheid het gedurende die paar jaar voor sy emeritering verskeie terugslae gehad, en veral voetoperasies wat hy gehad het, was traumaties omdat dit grootliks onsuksesvol was. Dit het bygedra tot sy besluit om te emeriteer. Hy het nog vir 'n tyd by Mukhanyo bly dien, totdat hy en Babie na Potchefstroom verhuis het. Die gemeente van Wapadrant het dit

as 'n verlies ervaar, omdat sowel Tjaart as Babie 'n belangrike rol in die gemeente gespeel het.

6.6 Buitengewone professor aan die PU vir CHO / NWU

Soos hy gedoen het toe hy Rektor van die Universiteit was en ook daarna, het hy ook in Wapadrant steeds sy kennis van die Nuwe-Testamentiese Grieks en van die Teologie op datum gehou. Trouens, in die tyd toe hy Rektor van die Universiteit was, het die Griekse Nuwe Testament gereeld op sy tafel gelê, en hy het elke werksdag begin deur eers in sy eie stiltetyd hieruit te lees en dit te oordink. Só kon dit nie anders dat die Fakulteit Teologie hom as buitengewone professor in Nuwe Testament en Grieks benoem het nie – 'n benoeming wat hy sedert 2000 het.

Terug in Potchefstroom aanvaar Tjaart 'n tydelik benoeming in die Fakulteit Teologie. Nog 'n geslag studente kon aan sy voete sit, en hy het in hierdie tyd 'n verdere gewilde boek oor die Openbaringsgeskiedenis van die Nuwe Testament die lig laat sien.

6.7 Die sirkel voltooi

So kom die sirkel tot voltooiing, kenmerkend genoeg, met tipiese beskeidenheid. Hy was nooit iemand vir grootdoenerigheid nie, en het hom ook met die minste tevrede gestel, solank hy sy roeping kon uitleef.

7. Slaaf van Christus aangeprys

In een van die gelykenisse wat Jesus vertel, sê die slaafenaar vir sy slaaf wat sy mandaat met sy vyf talente volvoer het: “Mooi so, goeie en getroue slaaf! ... Kom in, en deel in my vreugde!”

Tjaart van der Walt het as slaaf van ons Here Jesus Christus gewoek met die talente wat hy van sy Eienaar ontvang het! Hy het vir sy Eienaar wins gemaak met hierdie bedryfskapitaal. Met hierdie *Festschrift* wil ons as medeslawe van Christus vir Tjaart van der Walt toeroep: *Mooi so, goeie en getroue slaaf!*

Mag jy die blye oproep van ons Eienaar-Here hoor weerklink: “Kom in, en deel in my vreugde!”

Tjaart van der Walt, δούλος Χριστοῦ, saam met jou geniet ons die vreugde van jou Κύριος, Jesus Christus oor jou!

Mag hierdie *Festschrift* bydra tot jou vreugde!